

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.963.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Istituito Economico Italiano-Milano, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima Istituito Economico Italiano-Milano, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 5. decembra 1941-XX

Cena posamezni številki 0.60

Skrb za trgovski naraščaj

Skrb za trgovski naraščaj mora biti dvojna: 1. omogočiti je treba trgovskemu naraščaju dobro strokovno vzgojo in 2. dati mu možnost, da se more osamosvojiti in da more svoje znanje uporabiti tudi kot samostojni trgovec. Slednje je potrebno tudi zaradi splošnih interesov, ker se je izkazalo, da je samostojni trgovec za dobro razdelitev potrošnih predmetov med potrošnike naravnost nepogojljiva.

Dočim pa je skrb za dobro strokovno naobrazbo trgovskega naraščaja primeroma lahka, ker zavisi v glavnem le od zadostnih finančnih sredstev za ustanovitev in vzdrževanje potrebnih strokovnih šol, je skrb za osamosvojitev trgovskega naraščaja iz dneva v dan vedno težja. Na eni strani se trgovina vedno bolj koncentriira v velikih firmah, na drugi strani pa tudi nove gospodarske politike vedno bolj otežkočujejo trgovskemu naraščaju osamosvojitve. Danes more tudi nad vse sposoben trgovski pomočnik priti do lastne trgovine le, če mu je sreča dana, da trgovino prevzame po očetu, da dobi kje dobrega človeka, ki mu za otvoritev trgovine posodi potrebni kapital ali pa da sam polagoma privarčuje potrebni kapital. Vse te tri možnosti pa so danes že skoraj izjema in za trgovskega pomočnika je upanje, da bi se mogel osamosvojiti, vedno manjše.

Ni to tako samo pri nas, temveč povsod po svetu. V Nemčiji, kjer tudi ta nedostatek občutijo, so začeli gledati na to, da bi se trgovskemu naraščaju omogočila osamosvojitve. Kakor poročajo »Das Reich«, se je v Nemčiji ustanovila z imenom »Gospodarska služba za pospeševanje samostojne trgovine« družba, ki prevzema pri bankah jamstvo za osebne kredite mladim ljudem, ki hočejo odpreti lastne trgovine. Zaenkrat bo jamčila ta družba za kredite v skupni višini 3 milijonov RM. Kot pogoj za podelitev tega jamstva se zahteva, da je prosilec strokovno dobro podkovan, da ima trgovski talent in da ima nekaj lastnega kapitala. Krediti se morajo vrniti v osmih ali devetih letih, vendar pa šele po prvem letu. Vsakemu se tako v prvem letu nudi možnost, da se uvede in da ima potreben oddih za vračanje posojila. Ti krediti se dajejo povprečno po 4% ter so torej znosni. Na ta način bodo v Nemčiji omogočili na tisoče mladim ljudem, da postanejo nekoč šefi.

Kaj podobnega bi se moralo ustanoviti tudi pri nas, ker vse drugačno veselje do dela bi imel trgovski naraščaj, ki ve, da mu je pot do lastnega podjetja odprta, kakor pa naraščaj, ki ne more tega upati. Za vzgojo dobrega naraščaja je največje važnosti, da se odpira naraščaju slika v lepšo bodočnost, t. j. da se bo mogel osamosvojiti in voditi lastno trgovino.

Obrazci in formularji,

kakor so bili predpisani v okrožnici VIII. oddelka, ki jo je objavil »Trgovski list« z dne 2. decembra, se dobe pri Združenju trgovcev za Ljubljansko pokrajino. Trgovci naj jih takoj dvignejo!

Položaj industrije v Ljubljanski pokrajini

Visoki Komisar Eksk. Grazioli je nedavno predsedoval seji Zveze industrijev v Ljubljani in Zveza je potem na njegov poziv predložila obširno spomenico o položaju industrije v Ljubljanski pokrajini.

Ta spomenica naglašja, da je najbolj važno vprašanje preskrbe s surovinami. Po smotrni ukrepih Visokega komisariata je zagotovljena preskrba industrije s premogom ter z nekaterimi važnimi surovinami, kakor n. pr. s celulozo ter s pločevino za izdelovanje kovinske embalaže. O potrebah industrije je zbrala Zveza industrijev obilo statističnega materiala, ki daje naslednjo sliko industrijskih panog:

Industrija lesnih proizvodov in lesa

Pohištvna industrija ima v pokrajini tri večja in okrog 20 manjših podjetij. Zaposlitev v tej stroki je dokaj ugodna. Mezde so se zvišale za 80%. Od pomožnih sredstev v tej stroki je zaželena predvsem ureditev dobave okovja, ključavnic, žebeljev, vijakov, alkohola, šelaka itd.

Industrija lesnih galanterijskih izdelkov je izrazito eksportna industrija, ki danes tudi pri nas, kakor po vsej Evropi, ne more imeti pogojev za uspešno obratovanje.

V vsej lesni industriji je zaposlitev v splošnem zadovoljiva, čeprav ta industrijska panoga zaradi začasnih ovir ne more izkoristiti vse svoje zmogljivosti.

Premogovniki

so vsi polno zaposleni ter si prizadevajo, da svojo proizvodnjo še povečajo, da bi zadoščala potrebni industrije in zasebnikov. Naši premogovniki dajejo preveč debelih vrst premoga, drobnih pa premalo, ker so kurilne naprave podjetij prirejene za uporabo drobnih vrst premoga. Zato je še potreben uvoz drobnih vrst premoga za industrijska podjetja, debele vrste pa so dobrodošle železnici. Preskrba industrije s premogom iz revirjev TPD je po zaslugi Visokega Komisariata povsem zadovoljiva.

Kovinska industrija

Zažostitev v tej stroki je različna po zalogah surovin, ki jih imajo posamezna podjetja. Iz Nemčije se dobiva železo še na podlagi starih naročil iz leta 1940. Želji, naj bi se kovinska podjetja pokrajine sorazmerno upoštevala pri razdelitvi uvoznih kontingentov železa in jekla, bo ugodeno.

Livarne si žele predvsem starega železa, ki ga je tudi v pokrajini še precej. Nekatera podjetja imajo še v svoji zalogi stare izdelke, za katere na italijanskem trgu ni povpraševanja. To blago bi našlo kupcev zlasti na Hrvaškem.

Industrija gradbenega materiala

V pokrajini je 7 industrijskih opekarn, ki so dobro zaposlene, ker je veliko povpraševanje po strešni in drugi opeki. Podjetniki

predlagajo zvišanje cen izdelkov v sorazmerju z zvišanimi mezdami, ki tvorijo približno 2/3 produkcijskih stroškov. V znatni meri je položaj opekarn odvisen tudi od razpoložljivih prevoznih sredstev.

Električna in kemična industrija

Iz nemškega ozemlja se dobavlja približno 15 do 16 milijonov kWh letno po kombinirani tarifi, ki je dobave precej podražila. Podjetniki upajo, da se bodo pri pogajanjih dosegli ugodnejši dobavni pogoji.

Kemična tovarna v Mostah je polno zaposlena. Boksit dobiva od rudnika »Bauxite Istriane«. Akcijska družba za kemično industrijo v Ljubljani je pri surovinah predvsem odvisna od uvoza iz Hrvaške. Predlagan je bil naslednji kompenzacijski promet: Hrvaška naj odobri Ljubljanski pokrajini izvozni kontingent letnih 2000 ton kosti, 1500 ton mezdre, 400 ton odpadkov kromovega usnja, 240 ton telečjih glav in nog ter 240 ton govejih rogov v skupni vrednosti 2,35 milijona lir, kot kompenzacija pa naj se dovoli prost izvoz v Hrvaško za vse količine kleja in želatine, ki bi se izdelale iz uvoženih surovin. To bi bilo 336 ton kostnega kleja, 214 ton kožnega kleja in 12 ton želatine v skupni vrednosti 5,93 milijona lir. Ta izvoz bi bil po vrednosti sicer večji od uvoza, treba je pa upoštevati, da bi iz uvoženih surovin izdelali poleg kleja in želatine tudi 135 ton industrijskih maščob, iz katerih se lahko izdelata 340 ton mila, 1000 ton umetnega gnojila (kostne moke) in 72 ton roženine. Vrednost teh postranskih proizvodov bi bila okrog 1,83 milijona lir.

Tovarna lanenega olja Hrovat & Comp. v Ljubljani, ki spada med velika podjetja kemične stroke, si prizadeva, da bi dobila iz Banata naročeno in deloma že plačano večjo količino ricinusovega semena.

Papirna in kartonažna industrija

Vevška papirnica še zaposluje normalno število delavcev, čeprav ne vse dni v tednu. Glavne surovine so celuloza, celulozni les, kaolin in kolofonija. Po zaslugi Visokega Komisariata je bilo podjetje doslej redno preskrbovano s celulozo iz tovarne v Goričanah. Nedavno je bila razprava pri Zvezi industrijev med zastopnikom papirnice in zastopniki lesne stroke in je bil dosežen sporazum o ceni celuloznega lesa. Ta sporazum bo znatno olajšal dobavo te surovine. Priporočljivo bi bilo misliti na uvoz celuloznega lesa iz Hrvaške. Kaolin je papirnica prej dobivala iz Črne pri Kamniku, nekaj pa iz Italije. Kolofonijo je uvažala iz Grčije, Španije, Francije in Amerike. Zdaj se dela s staro zalogo. — Kartonažna industrija si prizadeva, da bi se prilagodila potrebam italijanskega trga. Težave so pa v tem, da v tej stroki v splošnem ne morejo delati za zalogo, temveč predvsem po naročilih.

Usnjarska in tekstilna industrija

Usnjarne so imele v začetku vojne večje ali manjše zaloge kož, ki bodo prej ali slej predelane in bo treba misliti na nove dobave surovin. Strokovnjaki menijo, da bi bilo mogoče kože uvažati iz Reške pokrajine, Dalmacije, Črne gore in tudi iz Hrvaške, ker tam ni dovolj usnjarn, ki bi lahko predelale vse domače kože. V kompenzaciji bi izvažali iz Ljubljanske pokrajine primerne količine usnja.

Naša tekstilna industrija je uporabljala kot surovino predvsem bombaž in bombažno prejo. Ker danes uporaba bombaža za civilne potrebe ne prihaja v poštev, je potrebno, da se naša tekstilna stroka preuredi na predelavo vigogno-prediva in raznih umetnih vlaken. Promet z vigogno-prejo je prost. Tudi za tekstilno industrijo, v kateri je zaposlenost še prilično zadovoljiva, prihaja v poštev kompenzacijski promet s Hrvaško, odkoder bi lahko uvažali znatno

Razdeljevanie tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov

Načelnik VIII. oddelka Vis. komisariata je izdal o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov še naslednjo okrožnico:

Predujske dobave trgovcem

1. Glede na čl. 21. navodil za racionirano prodajo tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve (Sl. l. št. 512/90—41-XX) se pojasnjuje, da bo Zbornica za TI dovolila podjetjem, ki prodajajo konfekcijo ali obutev publiki (tabela A izdelkov, zavezanih nakaznicam), na njihovo željo predčasno novo dobavo v izmeri 15% one vrednosti v točkah, ki bo inventarizirana 30. novembra in predložena do 5. decembra 1941-XX; pri tem ostanejo v veljavi pravila za izenačbo.

Take predujske dobave, ki se priznavajo z normalnimi bonji za dvig, se zapišejo v breme zahtevalnih podjetij na posebnih računih (za vsako podjetje posebej), ki jim jih otvori in vodi Zbornica za TI.

Prošnje za predujske dobave morajo biti sestavljene ločeno za vsako naslednjih kategorij:

1. konfekcionirane obleke,
2. obutev.

Trgovinsko-industrijska zbornica bo po primerni kontroli izdala bon za dvig, ki v točkah ne bo smel prekoračiti 15% one vrednosti v točkah, ki izhaja iz gorj omenjene inventarizacije.

Naglašja se dolžnost podjetij, da morajo postopoma, kakor bodo od svojih odjemalcev prejemale odrezke (točke), uporabljati del teh odrezkov za kritje obremenitve pri Zbornici za TI. Na vsak način pa bo moralo to kritje biti izvršeno v teku prvih dveh štirimesečnih nakazniškega poslovanja. Zbornica za TI mora sporočiti

količino bombažnih in volnenih krp v izmenjavo za vigogno-predivo. Prošnje posameznih podjetij za dovolitev kompenzacijskega prometa so naletele pri Visokem komisariatu na polno razumevanje.

Hranilna industrija

Največje podjetje te stroke je pivovarna »Union« z letno kapaciteto do 200.000 hl piva. Letošnja stvarna produkcija bo okrog 95.000 hektolitrov. Pivovarni so potrebne večje količine sladu in melase. »Union« ima tudi lastno tovarno špirta in kvasa. Proizvodnja špirta je znašala v zadnjih letih okrog 10.000 hl.

Kolinska tovarna hranil, ki proizvaja kavnine nadomestke, je predvsem navezana na uvoz ječmena in cikorijinih rezin. Surovine je doslej dobivala iz Hrvaške, za uvoz ječmena pa pridejo v poštev tudi Madžarska, Slovaška in Romunija.

Med važne surovine za hranilno industrijo spadata tudi sladkor in alkohol. Preskrba s sladkorjem je zadovoljiva, pri pomanjkanju alkohola pa si nekatera podjetja pomagajo na ta način, da sama proizvajajo potrebne količine alkohola za destilacijo vina.

Visokemu komisariatu do 5. vsakega meseca v točkah količino bonov za dvig, ki jih je izdala v predidčem mesecu kot predjem raznim podjetjem, in sicer po točkah in ločeno po vrstah blaga.

Obnova blaga

2. Zaradi kontrole je absolutno prepovedano, da bi si detajlisti mogli na novo nabaviti blago v založnem (depozitnem) računu, to je ne da bi se jim izdajali bonji za dvig, ki jih izdaja Trgovinsko-industrijska zbornica proti prevzemu ustrežajočih točk.

3. Zastavljavnice

lahko brez drugega prodajajo rabljene predmete na dražbi, dočim se morajo novi predmeti, v kolikor so zavezani nakaznicam, prodajati trgovcem ali pa zasebnim konsumentom.

V tem drugem primeru morajo zainteresenti predložiti ob prevzemu blaga bone za dvig, glaseče se na ustrežajoče točke za blago, ki ga prevzamejo. Bone za dvig bo čuval zavod, ki izvršuje dražbo.

Privatni konsument, ki se hoče udeležiti dražbe, mora predložiti osebno nakaznico, iz katere se bo, ako se mu prisodi zdraženo blago, odrezalo število točk, ki ustrezajo kupljenemu predmetu; pri tem ostanejo v veljavi vse določbe, ki urejajo rabo osebne nakaznice.

V tem primeru bo zavod, ki izvršuje dražbo, zbral točke, oddane mu od privatnega konsumenta, na zbiralnih polah, katere bo poslal nato Visokemu komisariatu, da jih uniči.

4. Glede industrijskih podjetij,

ki v lastnih prodajalnah prodajajo publiki manufakturno lastno produkcijo, je jasno, da si nabavljajo novo zalogo pri podjetju, ki jih

vodi, a samo proti bonom za dvig, ki jih izdaja Trgovinsko-industrijska zbornica proti izročitvi ustrezajočih točk; pri tem se je treba ravnati po vseh navodilih, ki veljajo za detajliste.

5. Določbe oddelka VI okrožnice Visokega komisariata z dne 24. novembra VIII., št. 4776/107—1941-XX, se raztegnejo tudi na vsa naročila tekstilnih manufaktur, oblačil in obutve, izvršena pred 31. oktobrom 1941. Postopek je isti kakor je navedeno v omenjeni okrožnici; pri tem se Zbornici za TI dovoljuje, da z ozirom na nujnost pošlje prošnjo naprej, tudi če nima potrebne izjave dobavitelja (producenta ali grosista).

Obenem se pojasnjuje, da se samo za to obnovo ne zahteva, da so prošnje stavljene v obliki točk.

Priporočajo se, da se akti pošljejo Visokemu komisariatu kar najhitreje.

Prodaja preje učenkam

6. Učenkam ljudskih in drugih šol se more prodajati preja in drugo blago za ženska ročna dela le proti predložitvi osebne oblačilne nakaznice.

Verjetnostni račun in zavarovalstvo

Pod tem naslovom je spisal Ivo Lah, uradnik Zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani, strokovnjak študija, ki je bila podana na dvajsetem mednarodnem kongresu zavarovalnih matematikov lani v Lucernu. Študija je pisana v nemščini, njeni izvlečki pa so v italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.

Pisec razlaga pomen verjetnostnega računa zlasti za raziskovanje gospodarskih konjunktur in predlaga, naj pride do mednarodnih sporazumov glede statističnih raziskovanj z ozirom na napredek aktuarske znanosti. Po svojih zavarovalno-matematičnih delih tudi v inozemstvu znani avtor temeljito pojasnjuje v svoji razpravi, zakaj se metode verjetnostnega računa niso mogle udomačiti v zavarovanju, ter priporoča uporabo novejših statističnih metod, ki so izšle iz proučevanja konjunktur- nkih ciklov, da bodo rešeni razni problemi zavarovanja in da bo zavarovalstvo z vso ekonomijo vred dobilo trdno matematično podlago.

Razprava I. Laha bo dobrodošla statistikom in matematikom.

Bankarstvo v Italiji

Članke, ki jih je pod tem naslovom objavil g. dr. Anton Urbanc v »Trgovskem listu« in ki so zaradi svoje informativnosti našli zelo dober sprejem pri čitateljih, je sedaj dr. Urbanc izdal v posebni brošuri.

Prav tako je izdal v posebni brošuri dr. Anton Urbanc svoj obris zasebnega zavarovalnega prava v Italiji, ki ga je objavil v »Trgovskem listu«.

Obe brošuri bosta dobro služili vsem, ki se žele poučiti o italijanskem gospodarstvu.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in laka domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

† Viktor Meden

Nenadoma je umrl v Ljubljani Viktor Meden, predsednik ljubljanskega trgovskega združenja.

Globoko je pretresla vest o njegovi smrti vse slovenske gospodarske sloje, saj je bil Viktor Meden skozi desetletja med vodilnimi slovenskimi gospodarskimi možmi. Zlasti uspešno pa je bilo njegovo prizadevanje za napredek slovenske trgovine. Spoznal je, da je napredek trgovca odvisen predvsem od cenene kredita in zato je dolgo vrsto let vztrajno delal na to, da se naša trgovina tudi finančno osamosvoji. Plod tega njegovega prizadevanja je bila Trgovska banka, katere ustanovitelj in predsednik je bil do njene fuzije z Ljubljansko kreditno banko, ko je postal podpredsednik

tega uglednega našega denarnega zavoda. Sploh je imel pokojni Viktor Meden velike zasluge za razvoj našega denarništva. Tudi kot član nadzornega odbora Kmetijske hranilnice za ljubljansko okolico je z uspehom uveljavljal svoje velike izkušnje v denarništvo. Vidno priznanje teh njegovih sposobnosti za denarna vprašanja je bilo tudi njegovo nedavno imenovanje za cenzorja pri ljubljanski podružnici »Banca d'Italia«.

Posebno zaslužno mesto pa si je pridobil Viktor Meden v zgodovini našega trgovstva. Kjer je bilo treba nastopiti v korist trgovskega stanu, vedno je nastopil tudi Viktor Meden. Njegovi navedeni so bili vedno upoštevani, ker so izvirali iz globokega poznanja stvari in ljudi. Samo naravno je zato, da mu je trgovstvo poverjalo razne funkcije v svojih stanovskih in poklicnih organizacijah. Tako je postal tudi predsednik Zdrženja trgovcev v Ljubljani in novega Zdrženja trgovcev in gostilničarjev za ljubljansko pokrajino. Pod njegovim predstvom se je združenje močno utrdilo, s posebnim priznanjem pa je treba omeniti velike socialne akcije, ki jih je izvedlo združenje v času Medenovega predsedovanja. Dolgo vrsto let je bil tudi podpredsednik društva »Trgovski dom«.

Viktor Meden je bil naš pravi gospodarski človek in zato se njegovo delo ni omejevalo le na delo za trgovino, temveč se je vedno

živno in aktivno zanimal za vsa naša gospodarska vprašanja.

Tako je bil Viktor Meden med ustanovitelji Ljubljanskega velesejma in ves čas tudi član njegovega upravnega odbora.

Velike zasluge si je pridobil tudi za Ljubljansko borzo za blago in vrednote in bil predsednik borznega razsodišča, kjer je bila njegova tehtna sodba posebno dobrodošla.

Tudi za razvoj naše industrije je delal pok. Viktor Meden, in sicer ne samo pri lastnem podjetju. Tako je bil tudi član nadzornega odbora tovarne »Peko«. Vedno je bil delaven za procvit našega gospodarstva Viktor Meden in zato ostane spomin na Viktorja Medena v slovenskem gospodarskem svetu neizbrisen.

Večna slava spominu Viktorja Medena!

Žalujemo naše najgloblje sožalje!

Viktor Meden se je rodil dne 13. oktobra 1876. v Begunjah pri Cerknici. Posvetil se je trgovini in po dovršitvi Mahrove šole je služboval pri raznih podjetjih in denarnih zavodih doma in na tujem. Kasneje se je trgovsko osamosvojil in otvoril l. 1906. s svojim vsakom trgovino Leskovic & Meden.

L. 1917. je prevzel tovarno likerjev od prejšnjega lastnika M. Rosnerja, ki jo je vodil z največjim uspehom do svoje smrti.

L. 1931. pa je ustanovil skupno s svojim bratom Tonetom lesno trgovino in industrijo v Begunjah, ki si je v kratkem času pridobila velik in zanesljiv krog odjemalcev.

Ustanovitev kmetijskega nepremičninskega zavoda

Te dni je bila v Ljubljani ustanovljena delniška družba »Emona«, kmetijski nepremičninski zavod.

Namen družbe je po njeni objavi naslednji: Družba ima kot glavni namen prevzemanje mestnih, kmečkih in gozdnih nepremičnin in podjetij, ki so lastnina nemških državljanov in nemških tujerodcev, ki se selijo iz ljubljanske pokrajine, in s tem združeno poslovanje, izkoriščanje, uživanje in preprodajo. Družba bo lahko prevzemala tudi s soudeležbo premična in nepremična kmečka, rudniška, industrijska in trgovska podjetja, ki so posredno ali neposredno združena z glavnim predmetom družbinega poslovanja, in sicer splošno s ciljem za čim večji gospodarski dvig ljubljanske pokrajine. Končno lahko družba iz-

vršuje kakršne koli posle, ki so kakor koli združeni z nameni družbe.

Predstavniki družbe je Cav. di Gr. Croce ing. Eugenio Gualdi, Ljubljana, Ulica 3. maja št. 14.

Družba je objavila v dnevnikih naslednji oglas: Družba »Emona« S. A. Istituto Agricolo Immobiliare v Ljubljani, ki je kupila od nemških izseljencev ljubljanske pokrajine vso poljsko in gozdno lastnino, vključno živino, poljedelske stroje in pridelke (drva za kurjavo, seno, koruzo, krompir itd.), svari vsakogar pred nakupom omenjene živine in pridelkov od izseljencev, ker so se isti obvezali, da ne bodo neposredno sami prodajali. — Za morebitne nakupe obrnite se na družbo »Emona« S. A. v Kočevju.

Dežela rentnikov

»Das Reich« navaja podatke iz pregleda, ki ga je nedavno izdal vodja švicarskega zveznega statističnega urada dr. Wyler. Realni dohodki švicarskega prebivalstva so znašali leta 1938. okrog 8,4 milijarde švicarskih frankov, kar je skoraj toliko kakor leta 1929., ko je bila gospodarska konjunktura na višku. Vmes je bila silna svetovnogospodarska depresija, ki pa je v dohodkih Švice povzročila samo začasno znižanje za kakih 7%.

Od skupnega švicarskega dohodka prideta dve tretjini na delovne dohodke (mezde, plače itd.), ena tretjina pa na dohodke od kapitala (obresti, najemnine itd.). Čisti dohodek od kapitala je 28%, kar je bilo na vsem svetu doseženo samo še v Veliki Britaniji, dočim je drugod povprečje dosti nižje. V USA n. pr. 20%, v Nemčiji pa 11%. Dohodek od obresti je v Švici približno še enkrat toliko kakor dobiček podjetij.

Povprečno izda vsak Švicar na

leto 2000 švicarskih frankov, na vsako švicarsko gospodinjstvo pa pride povprečno 7500 švicarskih frankov letnega dohodka. »Povprečnega« Švicarja pa ni, meni »Das Reich«, ker ima koristi od visokih dohodkov le skromna manjšina, dočim velika množica prebivalstva ne doseže povprečja. Tako tvorijo samostojni poljedelci 16% vseh pridobitnikov, imajo pa samo 7% od vseh dohodkov.

Frančiškanska ulica 3

KNJIGOVESNICA LJUDSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štracc, journaie, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

V počastitev spomina

blagopokojnega Viktorja Medena je darovala Sekcija železninarjev Združenja trgovcev in gostilničarjev v Ljubljani Trgovskemu društvu »Merkur« v Ljubljani znesek tisoč lir.

Opozorilo

V ponedeljek 8. t. m. na Marijin praznik so vse trgovine zaprte.

Iz italijanskega gospodarstva

Načrt nove avtomobilske ceste med Italijo in Švico pripravljajo v Rimu. Ta cesta bo velikega pomena za blagovni promet in turizem. Cesta se bo vzpenjala čez Col Ferreto in bo edina avtomobilska cesta, ki bo tudi pozimi spajala dežele Srednje Evrope s Sredozemljem. Dolžina ceste bo 16 km na italijanskem, 20 km pa na švicarskem ozemlju.

Državna družba za pridobivanje rjavega premoga ALI, ki ima 60 milijonov lir delniške glavnice, je obnovila pridobivanje premoga v rudnikih Mercure, Briatico in Morcore v Južni Italiji, ki že desetletja niso obratovali. Prav tako je obnovila obratovanje toskanskih premogovnikov Quarata in Porrena, pogaja pa se še za prevzem drugih premogovnikov, ki niso dovolj izkoriščani in opremljeni. V pokrajinah Siena, Arezzo in Aquila so bila uvedena izsledovalna dela, ki kažejo lepe uspehe. Ker se je proizvodnja rjavega premoga pospešila in dvignila, so razne tovarne stekla in keramičnih izdelkov preuredile svoje naprave za kurjavo z rjavim premogom.

Rečni promet je v Italiji zelo živahen. Leta 1939. so prevozili po italijanskih rekah 5,68 milijona ton blaga in je prišlo od tega prometa na vodne poti Padske nižine 4,35 milijona ton. Največ prevažajo po rekah gradbenega materiala in rud.

26.000 delniških družb z glavnico nad 66 milijonov lir je bilo sredi letošnjega leta v Italiji. Borzna vrednost pa je bila skoraj trikrat večja. Določila zakona o uvedbi imenskih delnic bodo izvršena do 30. junija 1942. in z uvedbo splošnega registra, v katerem se bodo vpisovale vse spremembe lastništva imenskih delnic, da bo dobila država točen pregled posestnih sprememb na trgu delnic.

O kolesarstvu v Italiji daje statistika naslednje podatke: Lanj je bilo registriranih 4,95, predlaskim pa 4,50 milijona koles. Samo v Lombardiji je bilo lani 1,28 milijona koles.

Veliko tiskarsko podjetje v Milanu

išče za takojšen nastop službe:

2-3 risarje, 1 fotoincizorja, 1 črkostavca, 1 tiskarskega strojnika, 1 litografista, 1 slikarja ali slikarico za oglase ter 1 tehničnega ravnatelja z znanjem italijanščine. Natančne ponudbe poslati na:

ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO — MILANO.

Via G. Lazzaroni 10

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod. Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe

Za vse vloge in obveze hranilnice **jamči** Mestna občina ljubljanska

Določbe za preureditev zasebnega zavarovanja

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Člen 1. — Do nove odredbe so zavarovalni posli v Ljubljanski pokrajini pridržani italijanskim družbam, ki so na dan 6. aprila 1941-XIX že poslovale v tej pokrajini, in to za panoge zavarovanja, za katere so dobile od bivših oblastev bivše kraljevine Jugoslavije dovolitev.

Glede na svoje svojstvo poldržavnega zavoda se sme poleg tega baviti z življenjskim zavarovanjem zavod »Istituto Nazionale delle Assicurazioni«.

Člen 2. — Italijanskim družbam iz prednjega člena so v smislu 1. člena pričačene bivše jugoslovanske družbe, ki imajo svoj sedež v Ljubljanski pokrajini.

Člen 3. — Druge bivše jugoslovanske družbe in inozemske družbe in bivše jugoslovanske podružnice inozemskih družb morajo prenehati poslovati v roku in po pogojih, ki jih določi Visoki komisar radi varstva zavarovancev in drugih upravičencev po naslednjih načelih:

a) bivše jugoslovanske družbe, podružnice italijanskih družb, morajo prenesti svoje listnice na italijanske družbe, od katerih so izšle in ki so zato pooblašene poslovati razen v panogah zavarovanja iz člena 1. tudi še v tistih panogah, za katere so imele dovolitev te podružnice;

b) bivšim jugoslovanskim podružnicam družb iz zavezniških ali prijateljskih držav se sme dovoliti, da prenesejo svoje listnice in svoja kritja na ustrezne italijanske podružnice tistih družb, iz katerih so izšle;

c) listnice in kritja družb iz sovranih držav in njih bivših jugoslovanskih podružnic se dodelijo

po pogojih, ki jih določi za vsako izmed njih Visoki komisar, družbam iz člena 1. te naredbe.

Člen 4. — Kadar bi to po posebnih razmerah v zvezi z višjimi državnimi ali pokrajinskimi koristimi kazalo, sme odrediti Visoki Komisar preustroj, spojitev ali likvidacijo družb, upravičenih za poslovanje v pokrajini, ali pa prenos in združitve njih listnic, kakor tudi razrešiti njih organe in poveriti njih upravo, tudi izredno upravo, posebnemu komisarju.

Člen 5. Prošnje za dovolitev iz črke b) člena 3. se morajo predložiti uradu za nadzorovanje zasebnega zavarovanja pri Visokem komisariatu v petnajstih dneh od dne, ko stopi ta naredba v veljavo.

Prošnje morajo navajati podatke in se jim morajo priložiti listine v izvirnem jeziku in italijanskem prevodu, ki jih predpisuje pravilnik, odobren z odločbo ministra bivše kraljevine Jugoslavije za trgovino in industrijo z dne 10. junija 1938.

Ne da bi se spremenil rok za vložitev prošnje, se sme dovoliti na obrazloženo prošnjo in iz utemeljenih razlogov daljši rok za predložitev listin iz prednjega odstavka.

Člen 6. — Če bi se prošnja iz črke b) člena 3. ne vložila v predpisanem roku ali če je bila zavrnjena, se prenesejo listnice s kritjem vred na družbe iz člena 1. te naredbe.

Družbam iz člena 1. so pridržane tudi listnice tistih družb, ki so bile upravičene baviti se z zavarovalnimi posli v Ljubljanski pokrajini, a sklenejo prostovoljno to opustiti ali likvidirajo prostovoljno ali prisilno.

V takih primerih dodeli listnice

Visoki Komisar po zaslišanju odbora iz poznejšega člena 8.

Člen 7. — Posle, ki so spadali doslej v pristojnost ministrstva za trgovino in industrijo bivše kraljevine Jugoslavije, opravlja Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino, pri katerem se v ta namen ustanovi urad za nadzorovanje zasebnega zavarovanja.

Urad sme o vsakem času zahtevati od družb in agencij, ki se bavijo z zavarovalnimi posli v Ljubljanski pokrajini, podatke in listine in opraviti pri njih preglede ter ovedbe.

Drugim organom in uradom Visokega komisariata pa ostane pristojnost za posle, za katere so bili prej pristojni banovinski organi in uradi.

Člen 8. — Posli iz pristojnosti zavarovalnega sveta pri ministrstvu za trgovino in industrijo bivše kraljevine Jugoslavije, se dodeljujejo odboru, sestavljenemu iz odposlanca Visokega komisariata kot predsednika, iz predsednika Zveze bančnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine kot podpredsednika in ne več ko desetih članov in petih namestnikov, imenovanih od Visokega komisariata za tri leta izmed predstavnikov zavarovalnih družb, poslujočih v Ljubljanski pokrajini in izvedencev v zavarovalni stroki.

Odboru je v pomoč tajnik, ki ga tudi imenuje Visoki komisar.

Člen 9. — V veljavi ostanejo premijski zneski in prispevki iz §§ 11. in 15. uredbe ministrskega sveta bivše jugoslovanske države z dne 25. februarja 1937., M. s. št. 115, katerih namemba se določi pozneje.

Člen 10. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 24. nov. 1941-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Gospodarske vesti Trgovinski register

Podružnica TPD v Zagrebu se je vpisala v zagrebški trgovinski register. Dotacija podružnici je vpisana v višini 100.000 kun.

Hrvatsko-nemški plačilni promet je razširjen sedaj tudi na Alzaško in Loreno, Luksemburg ter na vso južno Štajersko in Koroško.

Hrvatska se bo prihodnje leto uradno udeležila naslednjih velesejmov: v Ljubljani, Milanu, Dunaju, Leipzigu, Budimpešti, Plovidu in Bratislavi.

Prevozna dovoljenja za pošiljke iz Hrvaške na Sp. Štajersko, Gorjensko in Koroško se odslej izdajajo v Zagrebu in ne več na Dunaju.

Potrošnja mila je bila na Hrvatskem racionirana. Vsaka oseba dobi 100 g pralnega mila za 2 meseca, 100 g mila za umivanje za 4 mesece in 50 g mila za britje za 4 mesece, toda slednje le moški nad 18 let.

Novo punciranje dragocenih kovin je predpisano na Hrvatskem. Za punciranje srebrnih predmetov se mora plačati taksa v višini 500 kun, zlatih 5000 in platinastih 10.000 kun.

Veliko pomanjkanje žebeljev je v Srbiji. V trgovinah z železino se žebeljev sploh ne dobi več. Pod roko se prodajajo po 800 din en kilogram.

Iz Leskovca v Srbiji je odšel že osmi transport srbskih delavcev v Nemčijo.

Ravnateljstvo za prehrano v Beogradu sporoča, da bo dobil vsak član gospodinjstva po 250 g olja. Olje pa se dosedaj še ni delilo.

Osrednji urad za sladkor se je ustanovil v Srbiji.

Bombaža je pridelala Bolgarska okoli 120.000 metrskih stotov. S priklučitvijo Južne Srbije se bo proizvodnja bombaža na Bolgarskem znatno povečala.

Grčija je uvozila v tromesečju april—junij blaga za 820 (lani za 3940) milijonov drahem, izvozila pa za 570 (lani za 2680) milijonov drahem.

20 milijonov pezet je dovolila španska vlada za pogozdovanje Asturije.

Švica ima po zadnjem ljudskem štetju 4.060.000 prebivalcev.

Novo omejitve v prehrani je uvedla švedska. Istočasno so bile zvišane cene za mast in margarino. Tobak se je podražil za 40%.

Vpisali sta se naslednji firmi:

M. Bolaffio, trgovina z vinom, žganjem in drugimi opojnimi piščami na debelo, lastnica Mara Pressl, trgovka v Ljubljani, Frankopanska.

Pinter & Lenard, trgovina z železnino, Javna trgovska družba. Družbenika: Pinter Antonija, Lenard Rado, oba trgovca v Ljubljani. Družbo zastopa vsak družbenik samostojno.

Vpisale so se naslednje spremembe:

Celuloza, družba z o. z., Videm pri Krškem. Vpiše se poslovodja Ehrlich Hilda, roj. Bonač, soproga industrialca v Mariboru. Poslovodja Ehrlich Ernest in Ehrlich Hilda, roj. Bonač, zastopata tvrdko samostojno.

Kastelic in drug, trgovina s papirjem na debelo, Ljubljana. Izbrisi se prokura, podeljena Herti Schrautzer.

Denarstvo

Dinarski bankovci po 10 in 20 din niso na Hrvatskem od 27. novembra naprej nič več zakonito plačilno sredstvo.

Obtok bankovcev na Hrvatskem je znašal 22. novembra po izjavi fin. ministra dr. Košaka 7.39 milijarde kun, žiro-založbe pri Narodni banki pa 2.61 milijarde kun. Minister je nadalje izjavil, da je značilna za hrvatski denarni trg obilica denarja, kar potrjuje tudi to, da so se tri največje zagrebške banke odpovedale zaščiti, vloge pri zagrebških bankah pa so v zadnjem času narasle za 20%.

Švicarski zlati zaklad je v zadnjih treh mesecih narasel za 326 na 2804 milijonov šv. frankov, istočasno pa je devizna podloga padla za 334 na 923 milijonov šv. frankov, kar dokazuje, da je švicarska narodna banka svoja dolarska dobroimetja spremenila v zlato.

Madžarski državni dolg znaša po izjavi madžarskega finančnega ministra 3.63 milijarde pengov.

Javljamo žalostno vest, da je nenadoma umrl gospod

VIKTOR MEDEN

veleindustrijalec in borzni svetnik,

ki je bil že od početka naše ustanove delaven član borzne uprave ter požrtvovalen senatni predsednik borznega razsodišča.

Zaslužnemu sodelavcu ohranimo trajen spomin.

V Ljubljani dne 2. decembra 1941.

U P R A V A
LJUBLJANSKE BORZE ZA BLAGO
IN VREDNOTE

Javljamo tužno vest, da je nenadoma preminul

VIKTOR MEDEN

veletržec, podpredsednik društva
„Trgovski dom“ itd.

Zaslužnega blagopokojnika ohranimo v častnem spominu.

Društvo
„Trgovski dom“

Anton Meden javlja v svojem ter v imenu brata Matije, sester Mimice, Anice, Ivanke, Lojzke in Gence, nečaka Vladkota, nečakinj Maše in Nadine, svaka Vladislava Regvar ter ostalega sorodstva vsem prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je nenadoma preminul naš iskreno ljubljeni in predobri brat oziroma svak in stric, gospod

VIKTOR MEDEN

industrijalec in trgovec

Zemski ostanki predragega pokojnika so bili prepeljani iz kapelice sv. Nikolaja na Žalah v četrtek, dne 4. decembra 1941, ob 4. uri popoldne v njegov rojstni kraj Begunje pri Cerknici in bodo tam položeni v petek, dne 5. decembra, ob 3. uri popoldne na domače župno pokopališče k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 10. decembra t. l., ob 8. uri v cerkvi Sv. Nikolaja in v soboto v Begunjah.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, Begunje pri Cerknici, dne 2. decembra 1941.

Impresa comunale pompe funebri Lubiana
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Združenje trgovcev in gostilničarjev Ljubljanske pokrajine sporoča žalostno vest, da je nenadoma preminul

VIKTOR MEDEN

**veletržec, predsednik Združenja trgovcev in
gostilničarjev Ljubljanske pokrajine**

Blagopokojnika ohranimo v najlepšem in trajnem spominu.

**Združenje trgovcev in gostilničarjev
Ljubljanske pokrajine**